

OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIENI DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
DO ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO
(EGZAMIN PROKURATORSKI – 2022)

Zadaniem przystępujących do egzaminu prokuratorskiego z zakresu prawa karnego jest sporządzenie apelacji. Zdający przy rozwiązywaniu zadania powinni zwrócić uwagę na następujące problemy:

1. Uchybienie Sądu Rejonowego w [REDAKTOWANO] polega na niezastosowaniu wobec oskarżonego dozoru, o którym mowa w art. 73 § 2 k.k., a w konsekwencji zaniechaniu orzeczenia wobec niego tego obowiązku w sytuacji, gdy był on obligatoryjny wobec młodocianego sprawcy przestępstwa. Nie ulega wątpliwości, że [REDAKTOWANO] jest sprawcą młodocianym, albowiem nie ukończył on 21 lat w chwili popełnienia czynu, a 24 lat w chwili wyrokowania.

2. Sąd Rejonowy w [REDAKTOWANO] skazując [REDAKTOWANO] za zarzucane mu przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 852) na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby 3 lat (pkt I wyroku) uznał, że wobec wymienionego zachodzi pozytywna prognoza co do jego przyszłego zachowania się, która w realiach niniejszej sprawy może zostać oceniona niejednoznacznie. Poza sporem w niniejszej sprawie spełnione są obie przesłanki o charakterze formalnym, umożliwiające zastosowanie środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary tj. orzeczenie kary w wymiarze nieprzekraczającym roku oraz brak skazania w czasie popełnienia przestępstwa na karę pozbawienia wolności. Jednak ocena przesłanki trzeciej o charakterze materialnym tj. prognozy kryminologicznej co do przyszłego zachowania się [REDAKTOWANO] może prowadzić do przekonania, że orzeczenie wobec oskarżonego instytucji probacyjnej, o której mowa w art. 69 § 1 k.k. nie jest wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów kary, a w szczególności nie zapobieży jego powrotowi do przestępstwa. Według tej prognozy orzeczenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania ma być wystarczające dla osiągnięcia powyższych założeń. Aby sąd mógł postawić prawidłową prognozę, przepis art. 69 § 2 k.k. wskazuje mu na te elementy związane z osobą sprawcy, które mają zasadnicze znaczenie w procesie jej dokonywania. Chodzi o postawę sprawcy, jego właściwości oraz warunki osobiste, dotychczasowy sposób życia,

a także jego zachowanie po popełnieniu przestępstwa. Jak wynika z poczynionych w toku postępowania karnego ustaleń, [REDAKTOWANE] jest osobą uprzednio karaną przez sąd, nie pracuje i nie posiada nikogo na utrzymaniu. Wyrokiem Sądu Rejonowego w [REDAKTOWANE] z dnia 4 lipca 2018 roku, [REDAKTOWANE] oskarżony został skazany za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.), przy zastosowaniu art. 37a k.k. na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Podkreślić w tym miejscu należy, że uprzednie skazanie dotyczy przestępstwa podobnego tj. posiadania substancji psychotropowej w postaci amfetaminy, które jest wraz z posiadaniem przez oskarżonego środka odurzającego w postaci suszu konopi innych niż włókniste przedmiotem oceny procesowej w niniejszej sprawie. Wynikające z akt sprawy okoliczności (podlegające ocenie elementy), w tym uprzednia karalność, pozostawanie bez zatrudnienia, a więc na utrzymaniu innej osoby (osób), wiek (sprawca młodociany – art. 54 § 1 k.k.), przyznanie się do popełnienia przestępstwa, mogą łącznie przemawiać za uznaniem, że dotychczasowa postawa życiowa oskarżonego [REDAKTOWANE] wydaje się być negatywna. Gdy mowa o postawie sprawcy, chodzi o jego ogólną postawę życiową, a w szczególności, czy jest to postawa poprawna i polegająca na pozytywnym stosunku do obowiązków oraz powszechnie szanowanych wartości, czy wręcz przeciwnie – negatywna, lekceważąca obowiązujący porządek prawny i reguły współżycia społecznego, egoistyczna, nastawiona wyłącznie na zaspokajanie własnych interesów i przyjemności oraz czerpanie osobistych korzyści; chodzi też o postawę łączącą się ściśle z popełnionym przestępstwem przyjmowaną przed jego realizacją i w jej trakcie, jak np. zachowanie i stosunek do ofiary, stopień aktywności przy popełnianiu przestępstwa (Konarska-Wrzosek Violetta (red.), Kodeks karny. Komentarz, wyd. III, WKP 2020). By możliwe było warunkowe zawieszenie wykonania kary sąd musi nabrać przekonania, że sprawca nie powróci do przestępstwa i wykonanie wymierzonej kary nie będzie konieczne dla wdrożenia go do przestrzeganego porządku prawnego. Tego rodzaju przekonanie bazować zaś musi na ocenie postawy sprawcy, jego właściwości i warunków osobistych, dotychczasowego sposobu życia oraz zachowania się po popełnieniu przestępstwa (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 maja 2018 roku, sygn. II AKa 101/18, LEX nr 2522790). Uzależnienie decyzji sądu co do zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności od uznania, w szczególności że będzie to wystarczające do zapobieżenia powrotowi sprawcy do przestępstwa, jest różnie interpretowane. Niekiedy wskazuje się, że do zastosowania tego środka probacyjnego

wystarczy przekonanie sądu, że sprawca „nie popełni przestępstwa relewantnego do tego, za które sąd wymierza karę” (tak J. Skupiński [w:] Kodeks karny..., red. R.A. Stefański, 2015, s. 483–484). Nie wydaje się, aby była to wykładnia uzasadniona w świetle literalnego brzmienia przepisu art. 69 § 1 k.k. Ustawa stanowi o uznaniu wystarczającej mocy warunkowego zawieszenia do „zapobieżenia powrotowi do przestępstwa” i nie wprowadza w tym względzie żadnych uściśleń lub jakichkolwiek ograniczeń. To oznacza, że chodzi o to, aby warunkowe zawieszenie było dostatecznym środkiem penalnym do tego, aby sprawca nie powrócił na drogę przestępstwa i to do jakiegokolwiek przestępstwa (tak też R. Skarbek [w:] Kodeks karny. Część ogólna, t. 2, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, 2010, s. 455). Jest to wymóg racjonalny, gdyż środki probacyjne, podobnie jak pozostałe środki penalne, nie mają działać wybiórczo, a wręcz przeciwnie, mają przeciwdziałać wszelkiej przestępczości (Konarska-Wrzosek Violetta (red.), Kodeks karny. Komentarz, wyd. III, WKP 2020).

3. Dodatkowo zauważyć należy, że Sąd Rejonowy ██████████ rozstrzygając w pkt V wyroku, przy przyjęciu art. 44 § 2 k.k., jako podstawy prawnej przypadku przedmiotów zamieścił dodatkowo zapis o treści „ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz.852 ze zm.)”, co traktować należy za oczywistą omyłkę pisarską, o której mowa w art. 105 § 1 k.p.k. Omyłka pisarska może polegać na błędnym zapisie poszczególnych wyrazów tworzących treść dokumentu, ale także na błędnym oznaczeniu organu procesowego, daty, miejsca, a także błędzie w oznaczeniu stron, np. w imionach i nazwiskach oskarżonych. Sprostowanie błędnego zapisu w orzeczeniu nie powinno jednak prowadzić do rzeczywistej ingerencji w materialną treść orzeczenia. Omyłka nie może więc dotyczyć merytorycznych elementów wyroku, np. tożsamości oskarżonego. Jednak jeżeli mimo błędu w zakresie danych personalnych nie pojawiają się wątpliwości co do tożsamości osoby w relacji akt oskarżenia - wyrok skazujący, to błędne dane mogą zostać poprawione w trybie sprostowania oczywistej omyłki w każdym czasie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2008 roku, sygn. IV Ko 21/08, OSNwSK 2008/1/479). Przewidziana w art. 105 k.p.k. regulacja pozwala na prostowanie tylko oczywistych omyłek, a więc takich błędów zawartych w orzeczeniu, zarządzeniu lub ich uzasadnieniu, które w sposób niebudzący wątpliwości wynikły jedynie z omyłek, a więc nie są następstwem celowego działania i - z racji takiego charakteru, ocenianego w kontekście całokształtu związanych z ich zaistnieniem ustaleń - są "widoczne na pierwszy rzut oka". Równocześnie zgodnie podkreśla się niedopuszczalność prostowania w trybie art. 105 k.p.k. tych elementów wyroku (postanowienia, zarządzenia albo ich uzasadnienia), które określają jego

merytoryczną treść (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 roku, sygn. IV KK 351/09, LEX nr 578203).

Reasumując wyrok Sądu Rejonowego w [REDAKTOWANE] powinien być zaskarżony na niekorzyść oskarżonego w zakresie dotyczącym kary.

Podniesiony w apelacji zarzut powinien obejmować obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 73 § 2 k.k., poprzez jego niezastosowanie i zaniechanie orzeczenia dozoru kuratora w sytuacji, gdy był on obligatoryjny w stosunku do oskarżonego [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] jako sprawcy młodocianego, który nie ukończył 21 lat w chwili popełnienia czynu, a 24 lat w chwili wyrokowania, co w konsekwencji dodatkowo spowodowało przyjęcie za podstawę prawną warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności art. 70 § 1 k.k. (pkt II wyroku), podczas gdy prawidłowo należało wskazać art. 70 § 2 k.k.

Zdaniem zespołu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy może uzasadniać również sformułowanie zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętego za podstawę orzeczenia poprzez uznanie, że wobec oskarżonego [REDAKTOWANE] zachodzi pozytywna prognoza co do jego przyszłego zachowania się, skutkująca przy zaistnieniu pozostałych przesłanek o których mowa w art. 69 § 1 k.k. możliwością warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności.